

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 05.07.2024
Sayı: 6

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

8/37

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Srebrenitsa, Bosna-Hersek'in doğusunda bulunan küçük bir kasabadır. 11 Temmuz 1995 tarihinde, Yugoslav Savaşları sırasında yaşanan trajik bir olayla dünya gündemine gelmiştir. Bu tarih, kasabada bulunan BM tarafından korunan güvenli bölgede Bosnalı Müslümanların büyük bir katliama maruz kaldığı gün olarak hatırlanmaktadır.

Srebrenitsa, 1993 yılında BM Güvenlik Konseyi tarafından "güvenli alan" ilan edilmiştir. Ancak 1995 yılında Sırp Cumhuriyeti Ordusu'nun (VRS) kontrolündeki Bosnalı Sırp'lar tarafından kuşatılmış ve büyük bir saldırıya maruz kalmıştır. BM'nin gözetimindeki Hollandalı askerler, savunmasız sivilleri koruma görevlerini yerine getirmemiş ve binlerce Müslüman erkek ve kadın soykırım niteliğinde olan bir katliamda öldürülmüştür. Üstelik naaşları toplu mezarlara gömülmüştür.

Srebrenitsa katliamı, 8,000'den fazla Boşnak erkeğin öldürülmesiyle sonuçlanmış ve bu acı olay tarihin en kötü insanlık dramlarından biri olarak anılmaktadır. Uluslararası toplumda büyük bir infiale yol açan bu katliam, savaş suçlarına ilişkin yargılamalar ile adalet arayışlarının önemini ortaya çıkarmıştır.

Uluslararası camianın katliama karşı uzun süre takınmış olduğu sessiz tavır, bu sürecin İslam ve Türk karşıtlığı üzerine inşa edildiği düşüncelerini güçlendirmiştir. Sırp liderlerin, milli bayramlarını kutladıkları bir zamanda Srebrenitsa'daki soykırımı "Türklerden intikam alma" şeklinde nitelemeleri bu soykırımın İslamofobik ve Türkofobik temeller üzerine kurulduğunu kanıtlamak için yeterlidir. Uluslararası toplum ise bu süreçte etkisiz kalmış ve barışı korumakla yükümlü BM ve AB gibi kurumlar, bu trajik olayı önlemek için gerekli adımları atmamışlardır.

Srebrenitsa'daki yaşanan bu insanlık suçunun unutulmamasına katkı sağlamak amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102'nci ve 103'üncü maddeleri gereğince genel görüşme açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
Grup Başkanvekili

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Bosna Savaşı sırasında 8 binden fazla Boşnak sivilin Sırp askerler tarafından katledildiği Srebrenitsa Katliamı, üzerinden 28 yıl geçmesine rağmen hala yakın tarihin kanayan yarası olmaya devam etmektedir.

11 Temmuz 1995'te başlayan ve 8 bin 372 Boşnak sivilin Ratko Mladic emrindeki Sırp askerler tarafından hunharca öldürüldüğü Srebrenitsa Katliamı, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da yaşanan en büyük insanlık trajedisidir.

Bosna'yı ele geçirmek isteyen Sırp ve Hırvatların bağımsızlığını ilan etmesinin ardından, Sırların kontrolündeki Yugoslav ordusunun ve istihbarat birimlerinin silahlандırdığı Bosnalı Sırlar, Müslüman Boşnaklara yönelik etnik temizlik başlatmıştır. Boşnaklar ise liderleri Aliya İzzetbegović önderliğinde kuzeyde ve doğuda Sırlara, güneyde ve batıda da Hırvatlara karşı ülkenin bütünlüğünü korumak için insanlık değerleri adına savaşmıştır.

Birleşmiş Milletler tarafından, Sırp saldırılarından kaçan binlerce Boşnak için "güvenli bölge" ilan edilmiştir. İlan edilen güvenli bölge, 400 Hollandalı BM barış gücü askerleri tarafından korunan Srebrenitsa kasabasını da içermektedir. Sığınmacılardan yaklaşık 25.000'i, barış gücü askerlerince Srebrenitsa'ya birkaç kilometre mesafedeki Potaçari'de bulunan bir akü fabrikasına yerleştirilmiştir. Ancak fabrikaya yerleştirilen savunmasız binlerce Boşnak, Hollandalı askerlerce 11 Temmuz 1995'te Ratko Mladic, nam-ı diğer "Sırp Kasabı" komutasındaki Sırp askerlerine gerekçe gösterilmeden teslim edilmiştir.

Srebrenitsa'daki kıyımdan Tuzla'ya kaçmaya çalışan 12.000'i aşkın Boşnak ise dağlık güzergâh üzerinde pusu kuran keskin nişancı Sırp askerleri tarafından katledilmiştir. Yaşanan bu vahşet ortamında Srebrenitsa'dan Tuzla'ya uzanan yolda 10 gün içerisinde 10.000'den fazla kişi katledilmiştir. Srebrenitsa'da yaşanan bu katliam Avrupa'da hukuksal olarak belgelenen ilk soykırım olarak tarihe geçmiştir.

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi, Bosnalı Sırların eski lideri Radovan Karacić'i Srebrenitsa'da yaşananlardan sorumlu tutarak; 40 yıl hapis cezasına çarptırmıştır. 2007 yılında ise, BM'nin yargı organı Uluslararası Adalet Divanı, kasabada yaşananları "soykırım" olarak nitelendirmiştir.

Katliamın üzerinden çeyrek asır geçmesine rağmen halen bin kurbanının kayıp olduğu bu trajedi, sadece Bosna-Hersek'in değil, tüm dünyanın yaşadığı en büyük insanlık trajedilerinden birisi olarak görülmektedir. Günümüzde hala soykırımda katledildikten sonra toplu mezarlara gömülen Bosnalıların DNA örneklerinden kimlik tespit çalışmalarına devam edilmektedir.

Söz konusu katliama sebep olan nedenlerin belirlenmesi ve benzer katliamların bir daha yaşanmaması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102'nci ve 103'üncü maddeleri gereğince genel görüşme açılması konusunda gereğini arz ederiz.